

DUNASZENTBENEDEK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

2017

MUNKAKÖZI

TARTALOM

Köszöntő	
Bevezetés	
Település bemutatása	
Településtörténet	
Táji, természeti környezet.....	
Településszerkezet	
Eltérő karakterű településrészek	
Térképi lehatárolás	
Az egyes településkarakterek arculati jellemzői	
Meghatározó építészeti, településképi, táji, természeti értékek	
A település minőségi formálására vonatkozó ajánlások	
Épületek és építmények	
Telekhasználat	
Közterületek.....	
Táji zöldfelületek	
Példaértékű megoldások	

BEVEZETÉS

A településkép a mindennapi élet lenyomata. Őrzi a hely múltját, kifejezi az ott élő emberek gondolkodásmódját. Egyfajta „nyitott könyv”, amit akarva-akaratlanul „olvasunk”. Még ha nem is tudatosul bennünk, de nagyon is világosan érzékeljük jelzéseit és a róla formált vélemény kihat mindennapi döntéseinkre. Jól ismerjük azt az érzést, amikor bizonyos helyeken céltalanul is szívesen időzünk, más helyeket viszont inkább elkerülünk. Ez az érzés nem véletlen.

A településkép befolyásolja életünket, hatással van ránk. Sok tekintetben a településkép által közvetített – pozitív vagy negatív – üzenet határozza meg a településünkhöz fűződő viszonyt. Kötődünk-e hozzá, megbecsüljük-e értékeit?

Elengedhetetlen megismerni és megérteni környezetünket ahhoz, hogy észrevegyük értékeit és magunk is értéket tudjunk létrehozni. El kell sajátítanunk az esztétikai minőség fontosságát szem előtt tartó szemléletet, mert felelősek vagyunk azért, hogy épületeink hozzájáruljanak településünk képének szebbé tételéhez.

Lakókörnyezetünk színvonala életünk minőségének egyik legfontosabb – még ha olykor figyelmen kívül is hagyott – feltétele. A minket körülvevő szép épített és természeti környezet nap mint nap örömmel szolgál, léleknemesítő, s mintát ad a jövő nemzedéknek.

A Településképi Arculati Kézikönyv részletesen bemutatja a település és a karakteres településrészek arculati jellemzőit, építészeti és környezeti értékeit, majd javaslatokat fogalmaz meg a településkép formálására vonatkozóan. A kézikönyv elsősorban a települési döntéshozók és a lakosság tájékoztatását segítő, szemléletformáló kiadvány. Ennél fogva nem a kötelezően betartandó építési paraméterek meghatározása a célja, hanem a harmonikus lakókörnyezet kialakításához és védelméhez szükséges építetói szemlélet megerősítése. A szépségbe rejlő települési értékeket megőrző, erőforrásaival okosan gazdálkodó, innovációs lehetőségeket hatékonyan kihasználó településfejlesztéshez, településszépítéshez kíván segítséget nyújtani azáltal, hogy irányt mutat az építetőknek.

TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA

TELEPÜLÉSTÖRTÉNET

Dunaszentbenedek a Duna bal partján, ártéri erdők között fekszik. A középkorban, a Duna szabályozása előtt a táj egészen más arcát mutatta. A folyó mellékági behálózta a térséget vizenyős, mocsaras területet hozva létre. Az árvíztől való félelem sajátos feltételeket szabott az itt élőknek. Hatással volt a település szerkezetére és a lakosság életére is. A települések az enyhén kiemelkedő dombhátakra épültek, amelyek viszonylagos biztonságot adtak az árvizek ellen. A mélyebben fekvő földeket, amelyek árvíz esetén víz alá kerültek, nem lehetett szántóföldként használni. Kevés megművelhető terület volt a falu határában, amely elősegítette egy sajátos paraszti kertkultúra kialakulását.

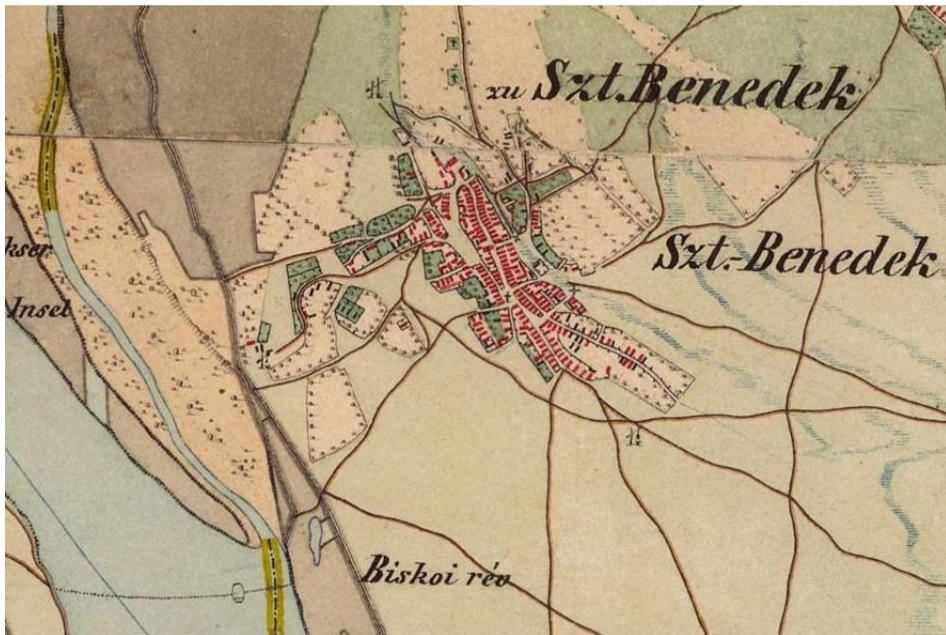
Szent-Benedek neve először 1334-ben bukkant fel egy oklevélben. A kalocsai érsek birtoka volt, ahol már 1350-ben templom állt, és plébániával is rendelkezett. A lelkipásztori teendőket bencés szerzetesek látták el a török dúlás előtt. A Duna melletti települések, így Szent-Benedek is védettebb, nehezen megközelíthető helyen feküdt mocsarakkal, ártéri erdőkkel körülvéve, de ez sem mentette meg a török pusztítástól, amely 1529-ben következett be, amikor Szulejmán hadai átvonultak a területen. A török uralom alatt lakott település, bár a 17. század végén volt olyan időszak, amikor pusztaként szerepelt, mint 1690-ben. A törökök kiszorítására indított hadjárat nagy pusztítással járt. Az állandósuló harcok előtt a lakosság elmenekült, de a falu néhány éven belül újraterlepült.

A település révátkelőhellyel rendelkezett, az ún. Biskoi révvel, amely nagymértékben hozzájárult fejlődéséhez. A 18. században Dunaszentbenedek lehetett a legnépesebb település a környéken. Egyházi szempontból Uszód, Géderlak és Ordas is Szent-Benedekhez tartozott. 1832-ben főkáptalani tulajdonba került, amikor elkülönítették az érseki és a káptalani tulajdont.

A Duna közelsége miatt az árvizek nagy problémát jelentettek, bár számuk csökkent az 1870-es évektől a folyószabályozás, és az új, magasabb töltések hatására. Árvíz pusztított 1838-ban, 1862-ben és 1941-ben. 1892-ben tűzvész pusztította el a falu nagy részét: 40 ház, köztük az iskola és a templom égett le. A tűz után nagy újjáépítés kezdődött, új iskola és templom épült. 1900-ban veszi fel a község a Dunaszentbenedek nevet.

Első Katonai Felmérés 1780-as évek (Forrás: www.mapire.eu/hu)

Második Katonai Felmérés 1860-as évek (Forrás: www.mapire.eu/hu)

TÁJ, TERMÉSZETI KÖRNYEZET

A község területe a Kalocsai-Sárköz kistájhoz tartozik. A Solttól Bajáig húzódó, orsó alakban kiszélesedő majd elkeskenyedő kistáj egykor teljes egészébe a Duna ártere volt. Az ismétlődő elöntések a folyóhoz közeli területek mellett a távolabbi, mélyebb fekvésűeket is érintették. A domborzati adottságok miatt a Kalocsai-Sárköz északi részén a mederből árvízkor kilépő vizek elárasztották a területet, majd az öblözet déli felén az összegyűlő belvizekkel együtt megrekedtek, és csak alacsony vízállás esetén tudtak lassan visszafolyni a Dunába. Ezért a Kalocsai-Sárközt nem elsősorban az élő vizek, inkább az állandó mocsarak jellemezték.

Az ártér sajátossága, hogy a folyó szomszédságában terült el a magas ártér, tőle távolabb, a Duna-Tisza közti hátság lábánál pedig az alacsony ártér, melynek széles mocsara szigetként zárta körbe a területet. Ennek következményeként a változatos és sűrű vízrajzának jellegzetes formái azok a fokok és hosszan kanyargó széles erek, melyek a folyam árvizét szállították az alacsony ártérre, majd az apadás beállta után vissza a Duna medrébe.

A település határát mutató műholdfelvétel (Forrás: www.mepar.hu)

A tájegység felszínformáit a vízrendezések befejeződéséig elsősorban a Duna medréről kilépő árvizek alakították. Jellegzetes felszínformák az egykori Duna-medreket kísérő teraszmaradványok, a lefűződött, elhagyott mederrészek és a lefolyástalan ártéri laposok.

A települések a magas ártér területén, a környezetükből kisebb-nagyobb mértékben szigetszerűen kiemelkedő háta árvízmentes térszínein jöttek létre. Az ártér sűrű vízhálózata fölé emelkedő árvízmentes háta az emberi megtelepedés kiváló térszíneinek bizonyultak. A vízivilág védelmet nyújtott a településeknek, búvóhelyként szolgáltak a háborús időszakokban, gazdag halállományuk táplálékot adott, és nem utolsósorban közlekedési útvonalat is jelentett a gyakran járhatatlan vidéken.

A Duna völgy nagy része az árvízmentesítéséig ártér és kiterjedt mocsárvilág volt. Az itt letelepedő emberek együtt éltek a folyó évszakos változásával. Életmódjuk alkalmazkodott a táj adottságaihoz. A Duna sajátos mederveviszonyai miatt azonban gyakran kellett szembenézniük pusztító katasztrófákkal is. A kavics-hordalékba beágyazott stabil mederfenéket Uszód alatt laza iszapos hordalék váltja fel, melyben a folyó folyása lelassult és a folytonosan kóborló kanyarulatok keletkeztek. A bizonytalan folyómeder és a lelassuló folyás miatt gyakoriak voltak ebben a térségben a nagy károkat okozó jégtorlódások.

A Duna mentén már a XVIII. század második felétől emeltek védőgátakat, azonban a terület ármentesítése csak 100 év múltán valósult meg. A XIX. században a térségben több kanyarátvágás, jelentős töltésépítés, számos vízfolyásrendezés (csatornakialakítás) és mocsárlecsapolás történt. A folyamszabályozás óta a mocsaras hajdani Duna-medrek, holtágak mélyedései mind szárazra kerültek. Az egykori vizes kaszálók helyét pedig szántóföldek foglalták el. A lecsapolási munkálatok negatív következménye volt a korábbi árterület egyes részeinek elszikesedése.

Növényvilág:

A táj egykori növényzete a felszín magasságához és az elöntés gyakoriságához igazodott. A Duna mentét ártéri erdők és mocsarak borították. A folyótól távolabb fekvő, ritkább elöntésű, magasabb felszíneken keményfaligetek álltak, a mélyebb részeket behálózó vízfolyásokat mocsári növényzet kísérte, az ármentes hátaakon pedig száraz sztyeppi és erdősztyepp-vegetáció uralkodhatott.

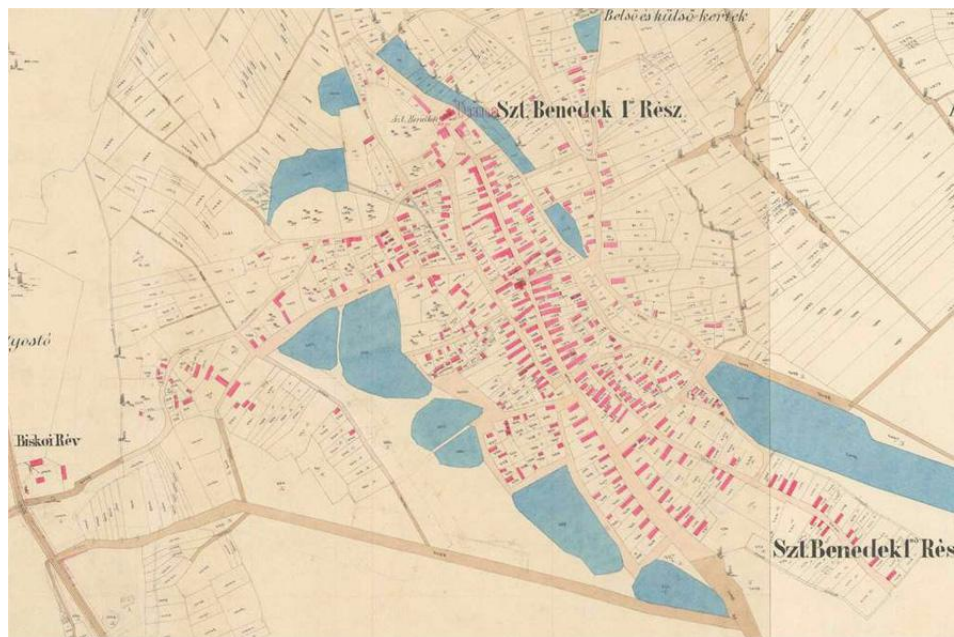
A Duna hullámtér ártéri növényzete a szabályozások miatt elkeskenyedett és sokat veszített egykori változatosságából. Leginkább puhafás, fűznyár ligeterdő jellemzi, melyet a partokon és a szigeteken bokorfűzes társulások egészítenek ki. A magasabb térszíneken keményfás ligeterdő maradványok találhatóak. Legelterjedtebb társulása a tölgy-köris-szil ligeterdő, ahol a kocsányos tölgy keveredik a magyar körissel és a vénic szillel. Ezek az erdők fejlett cserjeszinttel (pl. ligeti szőlő, jerikói lonc) és gazdag lágyszárú szinttel rendelkeznek. Az ártéri rétek ritkák, csak a gátak mentén vannak túlélő foltjaik. A mentett oldalon a háta korábbi tölgyesei teljesen, a sztyepprétei szinte teljesen elpusztultak, helyüket átvették a természetű növények.

Területhasználat:

A Duna völgyének legtermékenyebb és legszebben művelt térsége a Duna mente. A gátakkal védett korábbi magas ártér különösen jó termőhelyi adottságokkal rendelkezik, amit napjainkban szinte kizárólagosan szántóműveléssel hasznosítanak. Az eredeti természetes növényzetből alig maradt hírmondó. A szántóföldi kultúrtájhoz képest éles kontrasztként jelenik meg a Duna és partjának természetközeli sávja. A gátakon belül fűzesek és fűz-nyár ligeterdők kísérik a folyót, melyek fontos részét képezik az országos ökológiai hálózatnak.

TELEPÜLÉSSZERKEZET

...

Kataszteri térkép 1879 (Forrás: www.mapire.eu/hu)

...

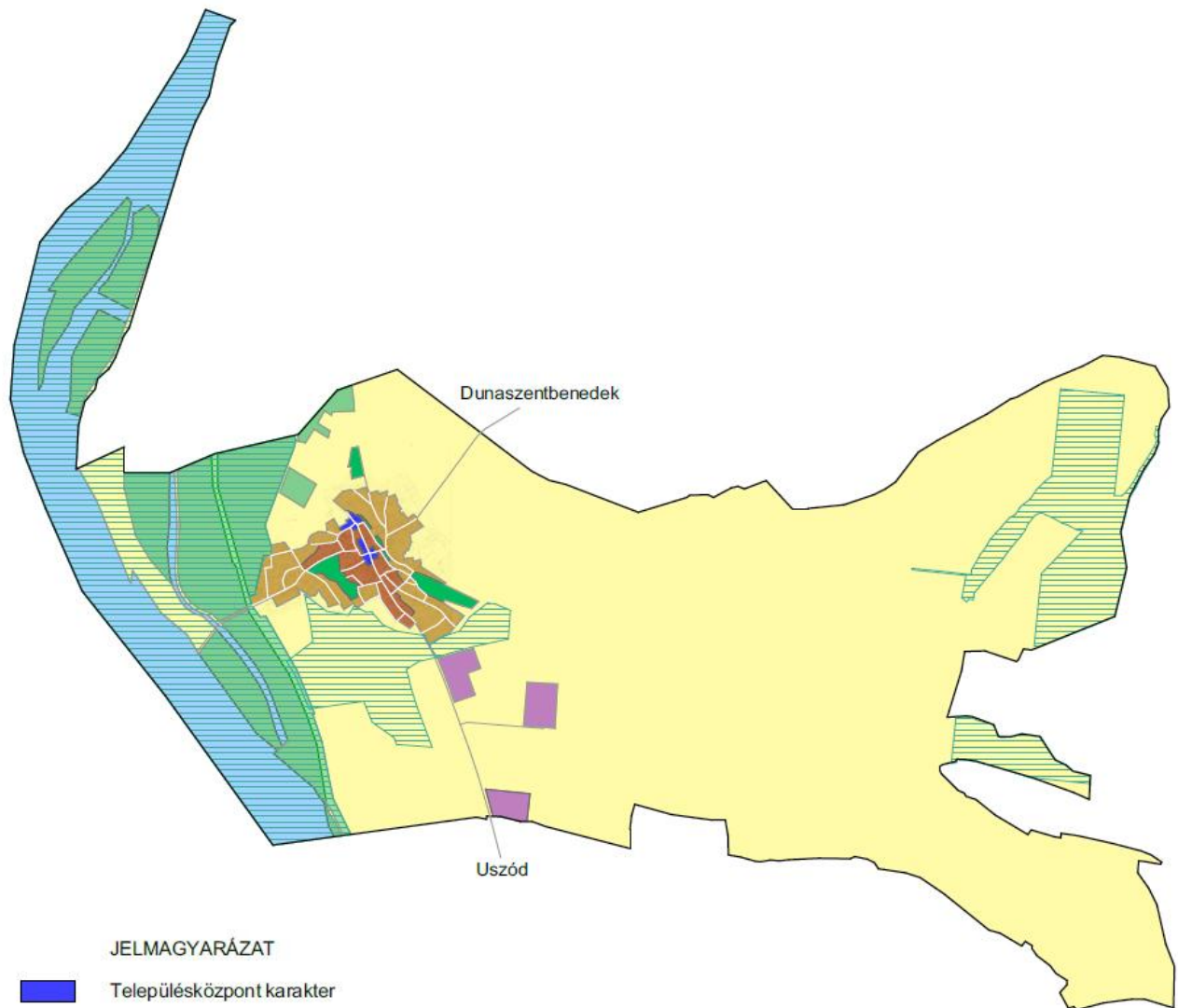

A belterületet mutató műholdkép (Forrás: www.mepar.hu)

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRSZÉK

TÉRKÉPI LEHATÁROLÁS

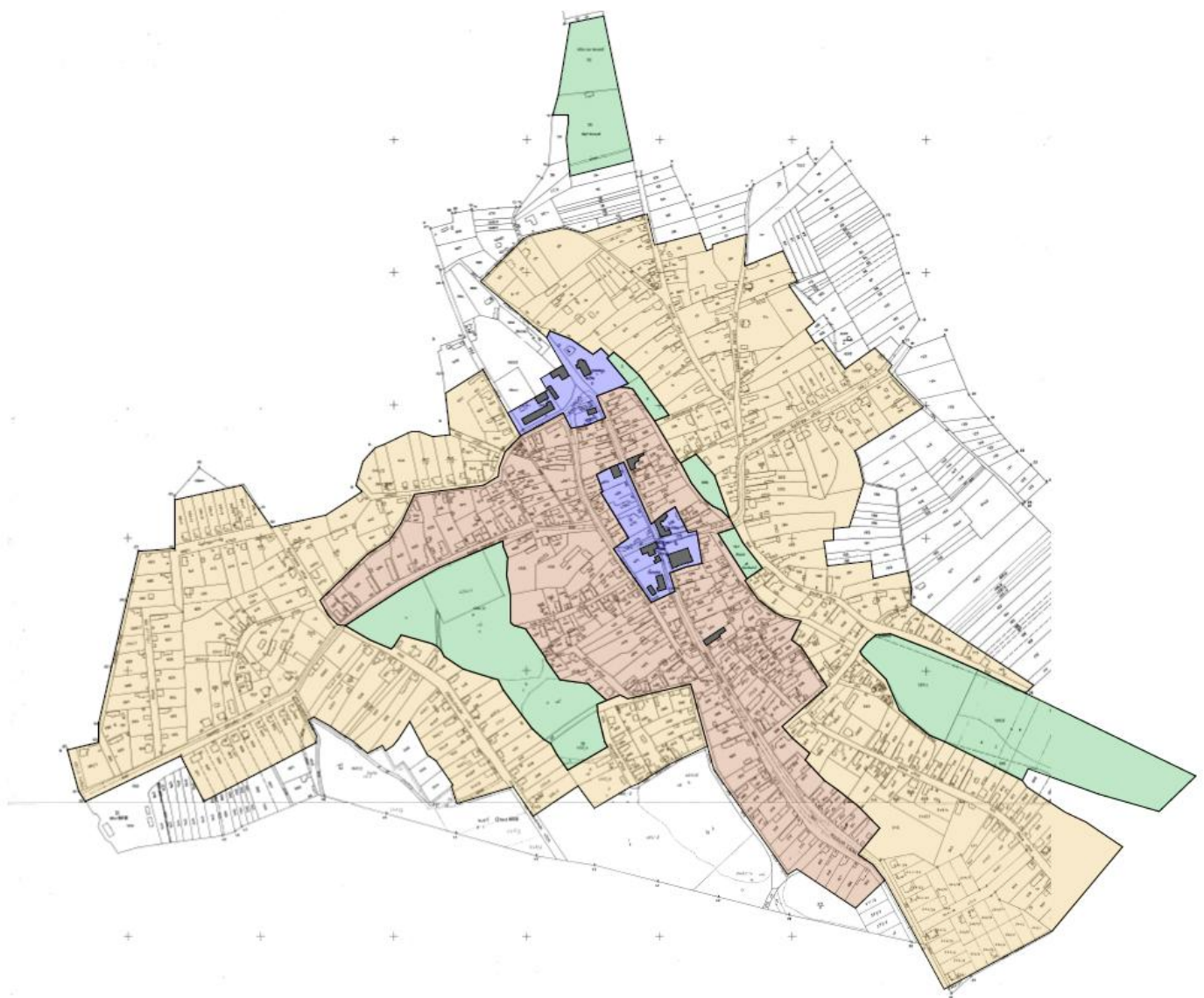
A közigazgatási terület karaktertérképe

JELMAGYARÁZAT

- Településközpont karakter
- Belső falusias lakóterület karakter
- Külső falusias lakóterület karakter
- Gazdasági terület karakter
- Települési zöldterület karakter
- Szántóföldi mezőgazdasági karakter
- Természeti terület karakter
- Erdő
- Gát
- Duna

A belterület karaktértérképe

M = 1:10 000

0 100 200 300 400 500 m

JELMAGYARÁZAT

- Településközpont karakter
- Belső falusias lakóterület karakter
- Külső falusias lakóterület karakter
- Települési zöldterület karakter
- Középület

AZ EGYES TELEPÜLÉSKARAKTEREK ARCULATI JELLEMZŐI

Településközpont karakter

...

A településközpont madártávlatból

A település központját kijelölő református templom

A református templommal átellenben álló faluház

A református és katolikus templom között félúton elhelyezkedő Községháza

Az iskola épülete

Középkori elődje helyén emelt római katolikus templom

Belső falusias lakóterület karakter

...

A központot övező sűrűbb beépítésű településrész előtérben a Millenniumi parkkal

A Kossuth Lajos utca két templomot összekötő északi szakasza

A Kossuth Lajos déli szakaszának széles ívű hajlata

A Duna-partra vezető Petőfi Sándor utca

Jellegzetes épülettípusok: utcára merőleges lakóház oromzatos homlokzattal

Jellegzetes épülettípusok: rangosabb lakóház, utcára forduló épületszárnyal

Jellegzetes épülettípusok: polgári jellegű, reprezentatív megjelenésű lakóház

Külső falusias lakóterület karakter

...

A település központjától távolabb eső, lazább beépítésű utcák

Tömbbelsőit feltáró szabálytalan utca (Vörösmarty utca)

Szabályos, mérnöki osztású, faluszéli utca (Földvárhádi utca)

Jellegzetes épülettípusok: feltöltésre épült XIX. századi parasztház

Jellegzetes épülettípusok: XIX. század végi módosabb gazdaház

Jellegzetes épülettípusok: az 1960-70-es évek jellemező utcaképi megjelenés

Jellegzetes épülettípusok: napjaink lakóháza

Települési zöldterület karakter

...

A település egykori vízállásos részén kialakított Millenniumi park

A Petőfi Sándor utca déli oldalt kísérő mély fekvésű zöldterület

A falu beépített területétől elkülönülő temető

Régi fakeresztek és kopjafák a temetőben

Gazdasági karakter

...

Futurisztikus irodaépület jelzi a fuvarozó cég telephelyét

Mezőgazdasági nagyüzemi létesítmény a külterületen

Természeti terület karakter

...

A Duna mellékága által leválasztott festői félsziget

Duna-part

Ártéri fűzliget

Ökológiai értéket képező legelő a falu déli előterében

MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSKÉPI, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

ÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSKÉPI ÉRTÉKEK

...

Református templom (Kossuth Lajos utca)

Szent Benedek római katolikus templom (Kossuth Lajos utca 69.)

Tájház (Kossuth Lajos utca 26.)

Lakóház (Kossuth Lajos utca 24.)

Lakóház (Kossuth Lajos utca 31.)

Lakóház (Kossuth Lajos utca 27.)

Lakóház (Kossuth Lajos utca 10.)

Lakóház (Kossuth Lajos utca 13.)

Oromzatos lakóház (Kossuth Lajos utca 2.)

Oromzatos lakóház (Vörösmarty utca 14.)

Oromzatos lakóház (Ady Endre utca 1.)

Oromzatos lakóház (Széchenyi u. 12.)

TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Egykor az egész területre jellemező ártéri vegetáció napjainkra a gátak keskeny sávja közé szorult. A vízjárta érintetlen tájra ma már csak a Duna keskeny ártere emlékeztet. Az ártér legfontosabb értéke, hogy összefüggő természetközeli területet alkot, ezáltal különböző, egymástól elszigetelt folyó menti életközösségeket köt össze, azaz ökológiai folyosó szerepet tölt be.

A községhez tartozó dunai ártér az Európai Natura 2000 hálózathoz tartozó „Tolnai Duna Különleges Természetmegőrzési Terület” része. Jellemző növénytársulásai:

- hullámtéri természetes és természetközeli állapotú fűz-nyár ligeterdők
- zátonyokon természetes úton kialakult füzes élőhelyek (zátonyfüzesek)
- maradvány jellegűvé vált keményfás ligeterdő foltok
- unikális jellegű löszpusztagyep foltok
- kékperjés láprétek

A terület erdőállományaiban nagy számban fordulnak elő közösségi jelentőségű fészkelő madárfajok. Az idős, odvas fákból álló ligetredők több ritka denevérfajnak is élőhelyet nyújtanak.

A tölgy-kőris ligeterdők emlékét őrző méretes tölgyfa

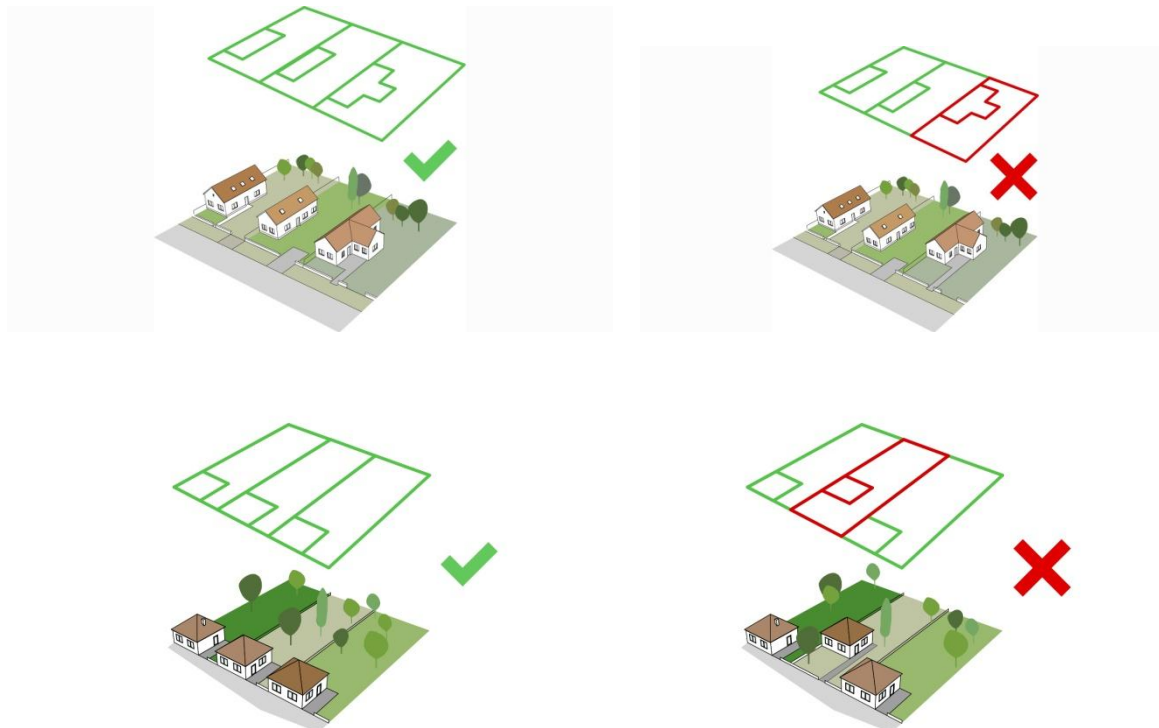
A TELEPÜLÉS MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

ÉPÜLETEK ÉS ÉPÍTMÉNYEK

- A beépítésre szánt területen építményt, építményrészt a környezet adottságainak és értékeinek figyelembevételével, ahhoz illeszkedve kell megvalósítani.

Lakóépületek

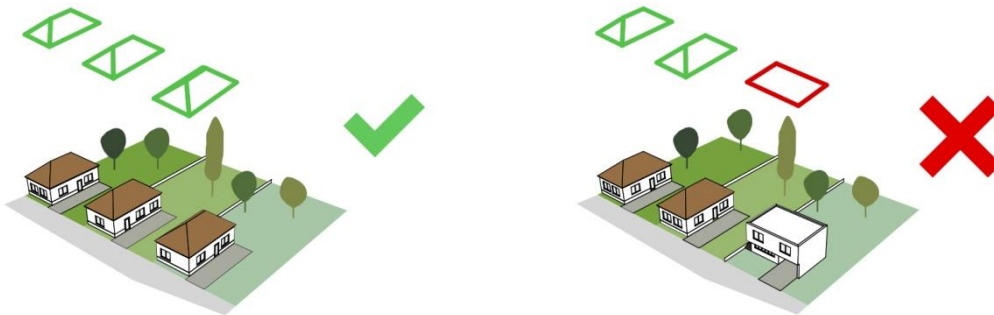
- Az épületek telken belüli elhelyezése az utcában kialakult állapothoz igazodjon.

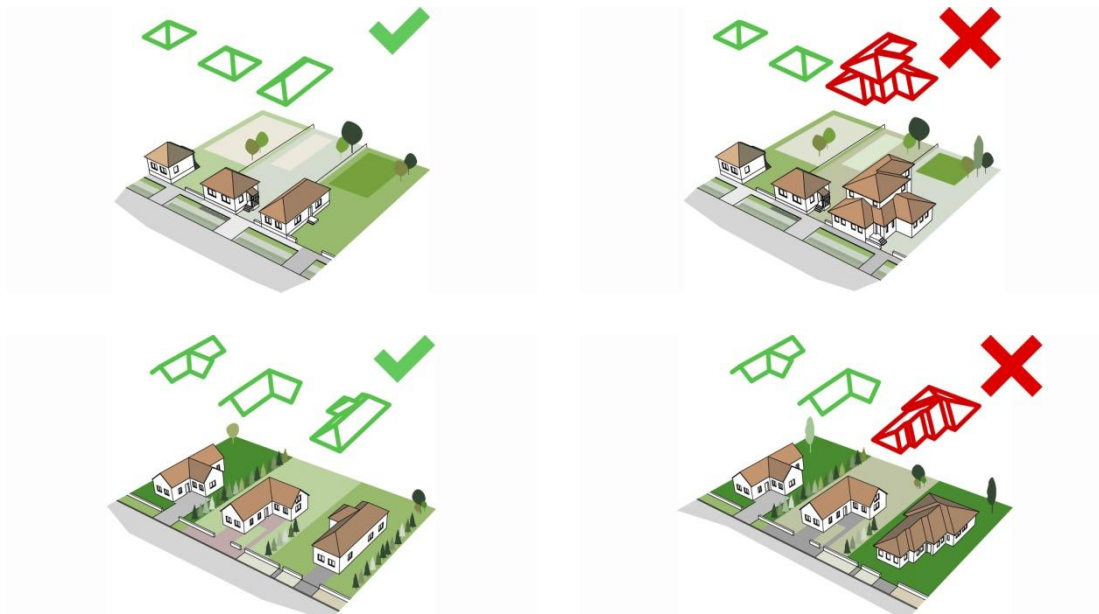
- A melléképületek – a jellemző oldalhatáros beépítésnek megfelelően – a lakóépület mögött, a telekhatáron legyenek elhelyezve.
- Melléképület ne kerüljön az utcáfrontra.
- A településen a földszintes épületek jellemzőek, ezért az alacsony beépítési magasság megtartása javasolt.

- A települési hagyományok és az utcaképi illeszkedés miatt javasolt a magastető alkalmazása.

- A túlzottan összetett tetőidom és mediterrán jellegű emeletráépítés idegen a faluképben, az egyszerű tetőforma biztosítja leginkább a környezeti illeszkedést.

- Az épületgépészeti elemek (pl. klíma kültéri egység) ne, vagy csak rejtetten jelenhetnek meg a közterületről látható homlokzati felületen.
- Napelemek elhelyezése esetén a közterületről látható tetőfelületnek csak arányos részét foglalják el a panelek.

Üzemi épületek

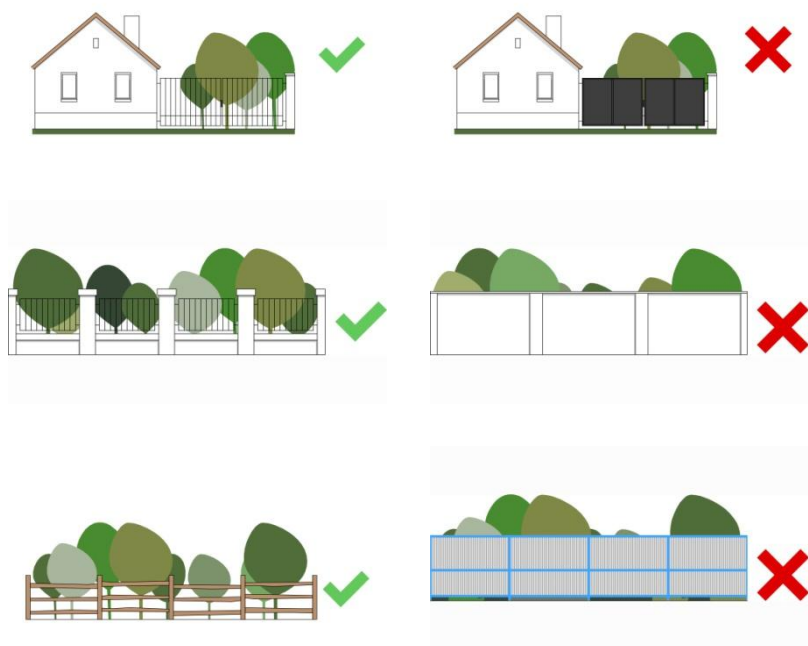
- Az épület formai megjelenése fejezze ki annak gazdasági, funkcionális jellegét.
- Egyszerű épületszerkezeti megoldások alkalmazása és korszerű anyaghasználat javasolt.

Kerítések

A kerítések az utcakép legfontosabb épített kiegészítő elemei. A vagyonvédelmi funkció mellett fontos térformáló szereppel is bírnak. Igényes építészeti kialakítással az épületekkel egyenrangú esztétikai értékűvé válhatnak.

Jellemző a kerítések áttört, az udvara, kertre szabad belátást engedő kialakítása, azonban a zárt hatású tömör kerítés sem idegen a faluképtől. Ez utóbbi alkalmazása a településmag sűrűbb beépítésű központi részein gyakori.

- A kerítésekre is igaz az az általános ajánlás, hogy kialakításukban, anyaghasználatukban, magasságukban a környezetben jellemző adottságokhoz illeszkedjenek. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a szomszéd kerítését kell másolni.
- Javasolt falazott pillérek között áttört mezőkből álló kerítések építése.
- A kerítések magassága ne haladja meg a szemmagasságot.
- A kerítésmező anyaga lehet fémplaca, faléc vagy deszka. A drótháló és a tömör fémlemez az utcafronton kerülendő.
- A kerítéskapu kialakítása és anyaghasználata igazodjon a kerítés többi részéhez.

TELEKHASZNÁLAT

- A telekhasználat tekintetében ajánlott megőrizni, illetve újraéleszteni a falusi jelleg minden pozitív vonását: az erős zöldfelületi beágyazottságot és (háztáji) gazdálkodást.
- A lakóingatlanok esetében telken belüli többszintes növénytelepítés ajánlott.
- Ajánlott az őshonos vagy tájhozonyos növények (pl. gyümölcsfák) ültetése.
- A tájidegen örökzöldek (pl. tuja, ezüstfenyő) ne legyenek egyeduralgó növényei a kertnek.

KÖZTERÜLETEK

A település utcáitól és tereitől nem csak azt kérjük számon, hogy lehetővé tegyék a biztonságos és kényelmes gyalogos illetve autós közlekedést, hanem azt is, hogy az utcán tartózkodva jól érezzük magunkat. A kellemes közérzetet kialakulását alapvetően befolyásolja az utcakép elemeinek egyedi minősége és arányos, harmonikus összképe. Ebben egyaránt szerepet játszik az útburkolat és járdaburkolat kialakítása, a zöldsáv jellege, a kapubehajtók megjelenése, a csapadékvíz-elvezetés módja, a közvilágítás és energiaszolgáltatás oszlopainak elhelyezése stb.

- Általános ajánlás, hogy kerülni kell az egyes ingatlanok előtt az utcakép egységét figyelmen kívül hagyó, diszharmóniát keltő megoldásokat.

Járdaburkolatok

- A járdafelületek egy adott utcaszakaszon alkossanak egységes, homogén felületet. Az egyes magáningatlanok előtti eltérő szélességű, anyagú vagy tagolású járdafelületek ötletszerű megjelenésükkel rendezetlen képet nyújtanak, a teljes utcaképre romboló hatásúak. Ezért a járdaburkolatok felújítása mindig egységes koncepció alapján történjen.
- Egy burkolat akkor esztétikus, ha harmonikusan illeszkedik környezetébe és nem akarja túlerőltetni, túlhangsúlyozni önmagát.
- Frekventált helyeken ajánlott kiselemes burkolatok használata. A kiselemes burkolatok nagy előnye műszaki szempontból, hogy viszonylag könnyen javíthatók, elemei bármikor visszahelyezhetők, újraigazíthatók.

Vízvezetés

- Az útburkolatról és a járdáról összegyűlő csapadékvíz szikkasztásáról vagy elvezetéséről minden esetben gondoskodni kell.
- A nyílt szikkasztóárok rendszeres karbantartásáról igényel. Utcaképileg nem előnyös, amikor különböző szélességű és mélységű szikkasztó árkok váltakoznak a porták előtt.
- Képzett vízvezető árok alkalmazása ott ajánlott, ahol a mélyebb fekvés vagy a kötöttebb talaj miatt a csapadékvíz helyi elszikkasztása csak nehezen megoldható.

Utcafásítás

Az utcát kísérő fasorok igen hatásosan képesek befolyásolni az utcaképet: vonzzák és vezetik a tekintetet; évszakonként változó látványt nyújtanak; klimatikus kondicionáló hatással rendelkeznek, azaz árnyékot adnak, növelik a környező levegő páratartalmát, felfogják a port.

- Az ingatlanok előtti faültetés ezért minden esetben támogatandó, illetve a közterület fásított jellege megőrzendő.
- A közterületi növénytelepítés esetén ajánlott a kialakult utcaképre tekintettel lenni. Ha jellemzően díszfákkal beültetett az utca, akkor ahhoz szükséges igazodni, ha gyümölcsfákkal, akkor gyümölcsfát vagy díszgyümölcsfát javasolt telepíteni.
- Ahhoz, hogy településképileg is értékelhető végeredmény szülessen az utca adottságaihoz alkalmazkodó egységes szabályozás szükséges. Érdemes meghatározni a faültetésre alkalmas közterületi sávot, az utca jellegéhez igazodó ajánlott fafajokat és az ültetendő fák egymástól való minimális távolságát.

- A fasoroknak egyenrangúságot kell biztosítani a közlekedési, közmű és elektromos hálózati létesítmények mellett. Nem szerencsés, ha egy közműfejlesztés miatt fasorok kell kivágni vagy csonkolni. Érdemes megtalálni a közös nevezőt.

Zöldsávok

Az utcák zöldfelületei – biológiai, élő mivoltuknál fogva – magasabb minőséget kölcsönöznek a település élettelen művi-épített struktúrájának, ezért kiemelt szerepük van a településkép alakításában. Az utcai zöldfelületeket jellemzően a nyílt árok és útburkolat közötti, valamint az árok és járda közötti felületek alkotják.

- A zöldsávon belül helyet kell biztosítani fásításnak illetve közműoszlopoknak.
- Minden esetben gondoskodni kell a zöldsáv növényzettel történő beültetéséről, minimum füvesítéséről. A zöldsávban gyepet helyettesítő zúzottkő felület kialakítása nem javasolt.
- A járda mentén kialakított és rendszeresen gondozott virágágyások előnyösen befolyásolják az utcaképet, ezért támogatandók.
- A zöldsáv ne legyen parkolóhelyként használva. A lakóingatlanok előtt gépjárműparkolásra a kapubeálló vehető igénybe. Kereskedelmi egységek előtt – amennyiben annak nincs telken belüli parkolója – az utcán merőleges beállítású, szilárd burkolatú parkolóhelyeket javasolt kialakítani.

- Az ingatlanok előtti közterületi zöldsávok kialakításában és fenntartásában az ingatlan tulajdonosok – lehetőségeikhez mérten – vállaljanak szerepet.

Parkok

- Javasolt a többszintű – fákat, cserjéket és lágyszárúakat egyaránt tartalmazó – növényállomány megőrzése, illetve a meglévő növényállomány ennek megfelelő kiegészítése, pótlása.

Kapubehajtók

- A kapubehajtók kialakítása egy-egy utcában legyen összehangolt. Amennyiben egy lakóingatlan esetében az ott élők nem használnak gépjárművet. (pl. idősek lakják), elfogadható a füvesített kapubehajtó. Az autóval kijárt keréknyomú kapubehajtó viszont semmiképpen sem szerencsés.

Közművezetékek

- A légvezetékek oszlopait úgy kell elhelyezni, hogy ne lehetetlenítsék el a zöldsávban történő fásítást, illetve ne követeljék meg a fák koronájának durva csonkolását.
- Törekedni kell a különböző (elektromos, elektronikus hírközlési) légvezetékek azonos oszlopsoron vezetésére.
- A légvezetékek oszlopai egy utcán belül legyenek azonos anyagúak és hasonló megjelenésűek

TÁJI ZÖLDFELÜLETEK

Erdőterületek

- Az erdősítéseknel javasolt ökológiailag is mérlegelni mind a telepítési helykiválasztást (termőhelyfeltárás), mind az erdők fafaj összetételét. Tájképi és ökológiai cél az őshonos fa- és cserjefajok alkalmazásával minél több elegyes erdőrészlet létrehozása, vagy a meglévő erdőállományok természetszerű irányba történő fokozatos átalakítása. Az egyoldalú, homogén fafaj összetételű és elaprózott területi eloszlású, ültetvény jellegű telepítések csökkentik a táj ökológiai változtatáságát és rontják a tájképi értékét.
- Tájképi és ökológiai értelemben nem kívánatosnak tekinthető a nemes nyár homogén (pl. energiaültetvény célú) állományai.
- A megfelelő, őshonos fafajösszetétel mellett a természetes és tájképileg kedvező erdő létrejöttének további feltétele a gazdag fajösszetételű gyepszint, cserjeszint és erdőszegély.

A stabil erdei vegetációt kialakító ökológiai szemlélet feltartóztathatja a gyorsan terjedő inváziós fajokat

Gyepterületek (kaszálók, legelők)

- Ajánlott a gyenge termőhelyi adottságú szántók visszagyepesítése és legeltetése. A legeltetés védi és hosszútávon fenntartja a gyepes élőhelyeket, megakadályozza fás növényzet sarjrol történő spontán terjedését, és változatos, fajgazdag gyepet alakít ki.

Mezsgyék (mező-, és talajvédő, tájtagoló fasorok és cserjések)

A határbeli mezsgyék fasorai, erdősávjai és cserjései különös jelentőséggel bírnak a tájkép és az ökológiai viszonyok alakításában. Megtörik az egybefüggő mezőgazdasági területek monotonitását, hangsúlyozzák jellegzetes tájszerkezetet, mérséklék a szélerózió és a szélsőséges időjárás hatását, búvó- és fészkelő helyet biztosítanak az állatvilág számára, és ökológiai folyosóként hálózák be a tájat.

- Ennek alapján javasolt az utakat és földterületeket határoló mezsgyék megóvása illetve újjak kialakítása.

Ajánlott fafajok: mezei juhar, kocsányos tölgy, magyar és oszlopos tölgy, gyertyán, fehér-, fekete- valamint jegenyenyár, szárazságtűrő hársfajok, vadcseresznye, vadkörte, vadalma, vénic szil, törökmogyoró; nedves élőhelyeken fűz fajok, nyír, éger, illetve kőris fajok.

Ajánlott cserjefajok: aranyribiszke, galagonya, kökény, gyepürózsa, jajrózsa, közönséges fagyal, csíkos kecskerágó, veresgyűrű som, húsos som, mogyoró.

PÉLDAÉRTÉKŰ MEGOLDÁSOK

*Mintaszerűen helyreállított lakóépület a faluközösség szolgálatába állítva
(Tájház)*

Felújítás előtti állapot

Példamutató módon gondozott utcai előkert

*Egy egyszerű épület is pozitívan járulhat hozzá a faluképhez:
Rendezett porta, karban tartott épülettel, utcai virágágyással*

Nyitott és tömör kerítésszakaszok ötletes kombinálása

*Tömör kerítés is nyújthat esztétikus utcaképet
Középmagas kváders kerítés, tövében virágokkal, háttérben a kert zöldje*

Épületfelújítás ellentmondásokkal:

- örvedetes, hogy egy régi épület megújul
- az épület eredeti karakterétől azonban idegen a téglá használata a lábazon és különösen az ablakok körül; az eredeti vakolat homlokzati elemek visszaállítása harmonikusabb összképet eredményezett volna
- a régi kerítés teljes elbontása sem tekinthető szerencsésnek, mert szerves része volt a ház formavilágának.

Eredeti lakóház

IMPRESSZUM

Megrendelő

Dunaszentbenedek Község Önkormányzata

www.dunaszentbenedek.hu

6333 Dunaszentbenedek, Kossuth Lajos utca 57.

Polgármester: Vargyas Mihály

Megbízott főépítész

Szilberhorn Erzsébet

A Településképi Arculati Kézikönyvet készítette

Kiss Attila